

MILIEU - EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 7 september 2000

over het voorontwerp

van decreet betreffende

de organisatie van de aardgasmarkt

2000 | 24

D/2000/7080/A24

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2000 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31

Inhoudstafel

i. Inleiding 5

ii. Situering en achtergrond van het voorontwerp van decreet 6

iii. Advies 8

1. Algemene opmerkingen 8
2. Openbare dienstverplichtingen voor netbeheerders en houders van een leveringsvergunning 10
3. Het systeem van groenewarmtecertificaten 14

Bijlage 1 Vooropgestelde begrotingsfondsen in het Vlaamse energiebeleid 16

Bijlage 2 De financiering van de openbaredienstverplichtingen in de verschillende stadia die het totstandkomen van het goedgekeurd elektriciteitsdecreet hebben voorafgegaan 18

I. Inleiding

In zijn schrijven van 27 juli 2000 vroeg de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare werken en Energie het advies van de MiNa-Raad over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de aardgasmarkt.

Het voorliggend advies is het vijfde “energie”-advies dat de MiNa-Raad heeft vastgesteld. Vorige adviezen behandelden de opportuniteit van invoering van een CO₂/energieheffing, het energiebeleid en het beleid inzake het rationeel energiegebruik, het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, en groene stroom in relatie tot het Vlaamse klimaatbeleid¹.

1) MINA-RAAD, Advies van 1 juli 1993 over het energiebeleid en het beleid inzake het rationeel energiegebruik, Afl. 1993/11; Advies van 4 november 1993 betreffende ozonaantastende stoffen en CO₂/energieheffing gericht aan het

Belgisch eu-voorzitterschap, Afl. 1993/10-c; Advies van 14 september 1995 over de invoering van een (CO₂)energieheffing, Afl. 1995/10-d; Advies van 28 september 1999 over het voorontwerp van decreet inzake de

opwekking en de distributie van elektriciteit, Afl. 1999/18; Advies van 6 juli 2000 over groene stroom in relatie tot het Vlaams klimaatbeleid (i. Algemeen, ii. Waterkracht), afl. 2000/(nog niet in druk)

II. Situering en achtergrond van het voorontwerp van decreet

[1] **Europese Richtlijn betreffende de interne markt van aardgas**². De richtlijn is van toepassing op het vervoer, de distributie, de levering en de opslag van aardgas. De winning van aardgas behoort niet tot het voorwerp van de richtlijn. De richtlijn is bedoeld om te zorgen voor de invoering van concurrentie in de aardgassector en bevat voorschriften voor de organisatie van de aardgassector, de toegang tot de markt, de werking van de netten en de criteria en procedures die gelden voor het verlenen van toestemming voor het vervoer, de distributie, de levering en de opslag van aardgas. Artikel 3 van de richtlijn maakt expliciet melding van de mogelijkheid voor lidstaten om aan aardgasbedrijven verplichtingen inzake openbare dienstverlening op te leggen, die o.a. betrekking kunnen hebben op de bescherming van het milieu. Artikel 10 bepaalt dat elk distributiebedrijf op economische voorwaarden, een veilig, betrouwbaar en efficiënt systeem dient te exploiteren, te onderhouden en te ontwikkelen, daarbij het milieu ontzienende.

[2] **Federale wet betreffende de organisatie van de aardgasmarkt**³. De federale wetgever heeft er, in tegenstelling tot de federale wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, voor gekozen geen volledige nieuwe basiswet uit te vaardigen, maar heeft de oude wet (de Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen) aangepast aan de Europese regelgeving, en dit via de Wet van 29 april 1999. Deze keuze was het gevolg van de bijzondere bevoegdheidsrechtelijke problemen die zich in het kader van de gassector stellen. De wet regelt de omzetting

2) Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor

de interne markt voor aardgas. PB L 204, 21 juli 1998, pp. 1-12.

3) Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt

en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten, B.S. 11 mei 1999.

van de Richtlijn voor wat betreft de federale bevoegdheden. Ze voorziet o.a. in de opheffing van de exclusieve concessie van Distrigaz voor de opslag en het vervoer van aardgas op het Belgisch grondgebied, de opstelling van een indicatief plan van bevoorrading in aardgas, de invoering van een vergunning voor de bouw en exploitatie van vervoersinstallaties, ...

- [3] **Voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de aardgasmarkt.** Het voorontwerp van decreet dient de Europese Richtlijn om te zetten voor wat betreft de gewestelijke bevoegdheden. Deze hebben betrekking op o.a. het beheer van het aardgasdistributienet, de levering van aardgas via dit distributienet en de toegang tot het distributienet.

III. Advies

1. Algemene opmerkingen

- [4] **Appreciatie.** De Raad juicht toe dat (in tegenstelling tot wat bepaald was in het voorontwerp van elektriciteitsdecreet⁴), nu wel reeds voorzien wordt in de onafhankelijkheid van de distributienetbeheerder (art. 4). Bovendien bemerkt de Raad ook nu weer bepalingen die te maken hebben met het vrijwaren van het leefmilieu (art. 12, 17 en 19-21):
- eindafnemers van een hoeveelheid gas bij een leverancier die deze hoeveelheid gas betreft uit hernieuwbare energiebronnen voorzover dit gas werd geproduceerd in het Vlaamse Gewest en werd toegevoegd aan het aardgasnet na opwerking tot aardgas-kwaliteit, komen onmiddellijk in aanmerking⁵;
 - eindafnemers die elektriciteit produceren d.m.v. een kwalitatieve WKK-installatie, wat de afname van gas ten behoeve van die installatie betreft via een aansluitpunt op het distributienet, komen onmiddellijk in aanmerking;
 - programma's inzake REG en groene warmte (al dan niet via resultaats- of inspanningsverplichting) kunnen aan de netbeheerders en houders van een leveringsvergunning worden opgelegd;
 - een voorstel m.b.t. groenewarmtecertificaten werd gedaan (zie punt [16] en [17]).

4) Ter verduidelijking: in het goedgekeurde elektriciteitsdecreet is dit niet meer zo, en wordt de onafhankelijkheid van de netbeheerder gewaarborgd.

5) "In aanmerking komen" betekent dat deze afnemers vrij hun aardgasleverancier kunnen kiezen.

- [5] **reg-decreet.** De MiNa-Raad begrijpt dat de omzettingen van de Europese liberaliseringsrichtlijnen om juridische redenen de prioriteit hebben gekregen van de Vlaamse minister bevoegd voor Energie. Om milieuredenen vindt de Raad het zo snel mogelijk ontwerpen van het beloofde REG-decreet, en het ontwikkelen van een energiebesparingsbeleid, echter prioritair. Ook m.b.t. energie, dient preventie immers de hoogste aandacht te krijgen, gezien via energiebesparing doorgaans veel goedkoper en doeltreffender het hoofd kan geboden worden aan de uitputting van de eindige energievoorraden en het broeikaseffect.
- [6] **Integratie van energiedecreten.** De Raad meent ook dat dient onderzocht te worden in welke mate de bestaande en toekomstige decreten die met energie te maken (zullen) hebben, kunnen geïntegreerd worden. Hij meent dat de periode die voorafgaat aan het opstellen van het REG-decreet, het uitgelezen ogenblik is om deze oefening te maken. De Raad suggereert dit onderzoek, daar zij vaststelt dat vele definities, begrippen, ... voor meerdere decreten worden gebruikt. In functie van het hanteren van een éénduidig definitiekader (bv. inzake hernieuwbare energiebronnen, kwalitatieve WKK, groene stroom, groene warmte, ...), en een vereenvoudiging van de wetgeving, kan het aangewezen zijn de verschillende decreten te integreren.
- [7] **Onderzoek en ontwikkeling.** De Raad meent dat, door de liberalisering van de energiemarkten, energiebedrijven minder geneigd zullen zijn tot het voeren van onderzoek en ontwikkeling, laat staan tot commercialisatie van de nieuwe technieken. Volgens de Raad is dit onderzoek echter van primordiaal belang om te komen tot een duurzame energievoorziening. De programma's die momenteel het duurzaam energie-onderzoek ondersteunen, moeten derhalve blijvend van middelen worden voorzien en zo nodig worden geïntensifieerd⁶.
- [8] **Maatschappelijke inbreng bij het Vlaamse energiebeleid en werking van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteit en het Gas (vreg).** De Raad meent dat energiebeleid een dermate impact heeft op verschillende vlakken (invloed op economie, ecologie en consumptie), dat een blijvend maatschappelijk debat hieromtrent noodzakelijk is. Wat betreft de concrete invulling hiervan, stelt de Raad met genoegen vast dat de Raad zelf en de SERV, hieromtrent in vele gevallen om advies zal worden gevraagd⁷.

M.b.t. de werking van de vREG, merkt de Raad op dat hij eveneens voorstander is om deze zo onafhankelijk mogelijk te laten werken, indien deze tenminste op een democra-

6) Dat nog veel onderzoek dient te gebeuren, blijkt ook uit punt [17].
7) 1) art. 35, §5 van het elektriciteitsdecreet, waarin de MiNa-Raad wordt gevraagd een evaluatie te maken t.b.v. het Vlaams Parlement omtrent de werking van het vREG;

2) art. 35, §4 van het elektriciteitsdecreet (dat ook wordt overgenomen in het voorontwerp van gasdecreet), i.e. "De vREG bepaalt wanneer en hoe het advies van de SERV en de MiNa-Raad wordt gevraagd" en 3) art. 39 van het

elektriciteitsdecreet en art. 29 van het voorontwerp van gasdecreet, i.e. "Elk ontwerp van uitvoeringsbesluit van dit decreet wordt door de Vlaamse regering voor advies aan de SERV en aan de MiNa-Raad voorgelegd."

tische manier wordt gecontroleerd. De Raad merkt wel op dat, om op een deskundige manier advies te kunnen geven, de werking van de VREG voor de maatschappelijke groeperingen voldoende transparant dient te zijn, en zij de informatie dient te verstrekken die voor de maatschappelijke adviesorganen noodzakelijk is.

- [9] **Onduidelijke bevoegdheidsverdeling.** In tegenstelling tot de elektriciteitssector is er voor de gasector geen duidelijk demarcatie criterium voor transport-, middendruk- en lage-druknet. Het voorontwerp van decreet maakt hier geen komaf mee, en vermeldt enkel: “Het distributienet is een binnen een geografisch afgebakend gebied geheel van leidingen die onderling verbonden zijn en de daarmee verbonden hulpmiddelen, die noodzakelijk zijn voor de aardgasdistributie”. Er zijn nog tal van andere voorbeelden die de onduidelijkheid bevorderen, zoals de bevoegdheidsverdeling inzake het vervoer van andere producten dan aardgas⁸ (waardoor het ev. vervoer van andere dan zuivere aardgasproducten mogelijk is vertraging kan oplopen), en deze inzake het tarievenbeleid.

2. Openbare dienstverplichtingen voor netbeheerders en houders van een leveringsvergunning

- [10] **Belang van regulering.** Het voorontwerp van decreet voorziet dat de netbeheerders van het distributienet zullen worden aangewezen door de Vlaamse reguleringsinstantie (VREG), en dit op voorstel van de gemeente (of groep van gemeenten) die geheel of gedeeltelijk eigendom is (of zijn) van het distributienet in kwestie (art. 5). Het is bedrijfseconomisch voor deze netbeheerders belangrijk, mede door de te verwachten vermindere winsten, de exploitatiekosten van het beheer van het net zo laag mogelijk te houden. De druk op uitgavenposten die niet noodzakelijk inkomsten genereren, zal derhalve zeer groot zijn. Het is daarom in éénieder belang dat de netbeheerders bepaalde verplichtingen worden opgelegd, en dat deze verplichtingen voor éénieder gelijk zijn.
- [11] **Exploitatie van het distributienet.** Door de liberalisering, zal de netbeheerder niet enkel zijn eigen gas verkopen (de netbeheerder heeft een leveringsmonopolie voor gebonden klanten), maar ook het gas van meerdere derden verdelen (nieuwe of vernieuwde handelsvennootschappen die gas verkopen aan in aanmerking komende = vrije klanten). Dit zou er kunnen toe leiden dat voor bepaalde delen van het distributienet, de netbeheerder er niet altijd belang zal bij hebben dat aardgasverliezen worden vermeden (in het geval dat deel van het distributienet uitsluitend wordt gebruikt door een andere niet-gelieerde handelsvennootschap). Alhoewel moet opgemerkt worden dat het vermijden van aardgasverliezen vanuit economisch oogpunt soms zinvol zal zijn (in het kader van aansprakelijk-

8) L. Deridder en T. Vermeir stratieve Rechtsbibliotheek.
(2000). Leidingen voor nutsvoor- pp. 315
zieningen. Die Keure. Admini-

heidsregels tussen gasverkoper en netbeheerder), en de laatste jaren veel inspanningen werden gedaan om de omvang van de aardgasverliezen te beperken, moet de Raad daaromtrent over garanties beschikken in het kader van de bestrijding van het broeikaseffect.

Ruwe schattingen berekenen dat aardgasverliezen in leidingen die behoren tot het Vlaamse distributienet in 1996 aanleiding gaven tot een CH₄-emissie van 11,58 kton (in de veronderstelling dat de distributienet bestaat uit het middendruknet en het lagedruknet⁹), wat overeenkomt met een CO₂-equivalente emissie van 243 kton¹⁰.

Om de orde-grootte van de impact van aardgasverliezen te kunnen inschatten, wordt vergeleken met de totale CO₂-equivalente emissie in 1996 in Vlaanderen. Deze bedroeg ongeveer 89.000 kton. M.a.w. de aardgasverliezen in leidingen van het distributienet, dragen voor ongeveer 0,3 % bij tot de totale CO₂-equivalente emissie in Vlaanderen.

Alhoewel dus slechts marginaal bijdragend tot de totale CO₂-equivalente emissie in Vlaanderen, is het volgens de Raad noodzakelijk dat de investeringskost om de aardgasverliezen te vermijden, toch wordt onderzocht, en wordt vergeleken met de investeringskosten van andere investeringen (in andere sectoren), zoals reeds berekend in ontwerp van CO₂/REG beleidsplan. Het behalen van de Kyoto-doelstellingen zal nl. hoogstwaarschijnlijk een opeenstapeling van kleine reducties zijn, en alle kleine reducties zullen resulteren in één grote. Dit valt af te leiden uit het bovenvermeld CO₂/REG beleidsplan, waar op een totaal aantal van 36 geselecteerde maatregelen, slechts 8 maatregelen een CO₂-reductiepotentieel hebben van meer dan 243 kton¹¹.

Indien het vermijden van aardgasverliezen een redelijk goedkope optie zou zijn ter bestrijding van de broeikasgasemissies, dan zullen er investeringen vereist zijn, die hoogstwaarschijnlijk geen positieve (economische) return opleveren. Ingrijpen van de overheid is derhalve vereist. De Raad beveelt daarom aan om de mogelijkheid om investeringen af te dwingen expliciet te voorzien in de openbare dienstverplichtingen.

De Raad vindt het alleszins zeer belangrijk dat de Vlaamse overheid een overzicht behoudt van de CH₄-emissies die optreden n.a.v. aardgasverliezen. Deze informatie is trouwens noodzakelijk om de jaarlijkse inventaris van broeikasgassen in België, die ten behoeve van de Conferentie van de Partijen van het Klimaatverdrag dient worden ingediend, op een correcte manier te kunnen opstellen.

9) Ook in het hogedruknet treden in mindere mate aardgasverliezen op, waaraan enkel iets zal kunnen worden verholpen door de transportnetbeheerder (federale bevoegdheid). De aardgasverliezen zijn daarom niet opgenomen in de hierboven gedane berekeningen. 10) Methaan heeft een GWP van 21.	GWP staat voor Global Warming Potential en geeft aan in welke mate de stof in staat is warmte te absorberen. 11) Het gaat om: 1. Hernieuwbare energie (3.931,3 kton); 2. WKK-doelstelling (3.300 kton); 3. Vervanging elektrische verwarming in bestaande gebouwen	(1.030,6 kton); 4. Elektronische snelheidsregeling installeren op motoren (668,8 kton); 5. Spaarlampen in residentiële sector (441,6 kton); 6. Vervanging van verwarmingsketels (280 kton); 7. Rijopleiding (279,7 kton) en 8. Spaarlampen in de tertiaire sector (254,9 kton).

De informatie zal door de liberalisering bij meerdere instanties dienen worden aangevraagd (verschillende netbeheerders). Het is noodzakelijk dat de informatie correct blijft, dat alle netbeheerders dezelfde meetmethoden gebruiken, zodat de juiste beslissingen kunnen worden genomen. De Raad meent derhalve dat alleszins een informatieplicht t.a.v. de nieuwe netbeheerders een vereiste is.

De Raad laat in het midden hoe deze aardgasverliezen in de praktijk dienen aangepakt te worden: kan via verhogen van controlefrequentie van de leidingen (momenteel eens om de 4 jaar), vervanging van gietijzeren leidingen (hoogste emissiefactor per km leiding), voorkoming van beschadiging aan leidingen door derden, uitvoering van aftakkingen op lage druknetten zonder aardgasverliezen, het vermijden van corrosie in de leidingen, het verplicht gebruik van lekdetectiesystemen, ... Terzake dringt de Raad erop aan dat t.a.v. de exploitatie van het net:

- ofwel openbare dienstverplichtingen kunnen opgelegd worden, die gericht zijn op het voorkomen, detecteren, herstellen en rapporteren van aardgaslekken
- ofwel dienaangaande het technisch reglement (dat volgens art. 8 van het voorontwerp van decreet door de VREG dient opgesteld te worden) voldoende garanties biedt m.b.t. voorgaande bekommernissen

[12] **Inventarisatie van het distributienet.** Het zou in ieders belang zijn dat de initiatieven die recent werden gestart m.b.t. het opstellen van digitale kaarten voor nutsleidingen door de liberalisering niet worden afgeremd. Volgens de Raad is het noodzakelijk dat deze kaarten (met een detailniveau in functie van risico's en kosteneffectiviteit) aangeven waar welk soort leidingen ligt, zodanig dat, indien werken gebeuren aan bv. elektriciteitsleidingen, de verouderde (i.e. gietijzeren) gasleidingen (die de grootste aardgasverliezen veroorzaken) tegelijkertijd worden vervangen. De Raad vermoedt dat ook deze taak best door de netbeheerders wordt waargenomen, en meent dat er garanties moeten zijn voor de openbare beschikbaarheid van deze kaarten, en de actualiteit ervan.

[13] **Benutten opportuniteiten bij drukomzettingen.** Bij verminderen van druk op de aardgasleidingen (bij overdracht transport- naar middendruknet; middendruk- naar lagedruknet), bestaan er mogelijkheden om (met de verloren gegane druk) turbines aan te drijven, die elektriciteit opwekken. De Raad meent dat dient onderzocht te worden op welke plaatsen in het Vlaams distributienet deze techniek kan worden toegepast, waarna in functie van milieueffectiviteit en kostenefficiëntie, kan beslist worden of deze terugwinning al dan niet verplicht dient gesteld te worden aan de netbeheerders. Indien er mogelijkheden zijn, moeten deze immers volgens de Raad maximaal worden benut.

[14] **Aanleg nieuwe aardgasleidingen.** Het is volgens de Raad noodzakelijk om te onderzoeken in welke mate netbeheerders in sommige gevallen kunnen worden verplicht tot het aanleggen van nieuwe aardgasleidingen in het lagedruknet. In het kader van zijn universele dienstverlening (zoals opgenomen in het voorontwerp van decreet), dient hieraan alleszins aandacht besteed te worden.

[15] **Financiering van openbare dienstverplichtingen¹² in het bijzonder, en het energiebeleid in het algemeen.** De Raad heeft vastgesteld dat het, krachtens het elektriciteitsdecreet op te richten Energiefonds, zal worden gespijsd door “opbrengsten uit heffingen die decretaal expliciet aan dat Energiefonds worden toegewezen”, alsmede uit “middelen toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen” (art. 20, §2 van het elektriciteitsdecreet)¹³. Dit Energiefonds staat onder het beheer van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteit en het Gas (VREG). Voor de financiering van de in beide energiedecreten opgenomen openbare dienstverplichtingen, zal de Vlaamse regering over de kredieten van dit Energiefonds beschikken.

Daar het Energiefonds, naast het financieren van deze openbare dienstverplichtingen, ook het Vlaamse sociale energiebeleid en het Vlaamse beleid inzake rationeel energiegebruik zal dienen te financieren (zie Bijlage 1), zal dit Energiefonds een cruciale rol spelen in de financiering van het Vlaamse energiebeleid.

Betrokken regeling doet echter (opnieuw) de discussie oplaaien omtrent de financiering van bepaalde uitgaven: deze kunnen nl. ofwel via een begrotingsfonds worden verwezenlijkt, ofwel via algemene middelen, ofwel via beiden. De Raad beschikt echter over te weinig informatie om in het huidige stadium daarover een deskundig advies te verstrekken.

De Raad zal zich hierover in een later stadium uitspreken (n.a.v. uitvoeringsbesluiten van beide energiedecreten of n.a.v. REG-decreet), nadat hij een antwoord heeft gekregen op volgende cruciale vragen:

1. De interoperabiliteit van de verschillende (opgerichte en op te richten) fondsen: federaal fonds¹⁴, Vlaams energiefonds, Vlaams fonds hernieuwbare energiebronnen (m.a.w. de samenhang tussen het Vlaamse en het federale energiebeleid)?
2. De manier waarop en de mate waarin deze fondsen zullen worden gespijsd? (het is voor de Raad onduidelijk hoe de mogelijke Vlaamse energieheffingen¹⁵ zich zouden

12) De openbare dienstverplichtingen worden doorgaans onderverdeeld in drie categorieën: 1) universele dienstverlening; 2) milieu; 3) veiligheid en continuïteit van de voorziening.

13) Deze kunnen o.a. inhouden dat de middelen die door de federale overheid geïnd worden via een energiebelasting, voor een deel worden doorgestort naar de Gewesten, en toegewezen aan het Energiefonds. Stuk Vlaams Parlement nr. 285 (1999-2000) – Nr. 4 (p. 33).

14) Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Artikel 21, 3° bepaalt: “Bij een in Ministerraad overlegd besluit, en na advies van de commissie [voor de regulering van de elektriciteit en het gas], kan de Koning [...] een fonds oprichten, onder beheer van de commissie, dat a) de volledige of een deel van de reële nettokost van de openbare dienstverplichtingen [...] ten laste neemt [...], b) geheel of gedeeltelijk wordt gefinancierd door toeslagen

op de [transport]tarieven [...] of door heffingen op alle of objectief bepaalde categorieën van energieverbruikers of marktoperatoren [...].”

15) De Raad stelt hieromtrent vast dat de decretale onderbouwing van heffingen zoals bedoeld in “opbrengsten uit heffingen die decretaal expliciet aan dat Energiefonds worden toegewezen”, momenteel noch in het elektriciteitsdecreet, noch in het voorontwerp van gasdecreet, worden opgenomen.

- verhouden tot de mogelijke federale en Europese energieheffingen; zal er, en zo ja in welke mate, gebruik gemaakt worden van regulerende of financierende heffingen)?
3. De mate waarin de inkomsten van de fondsen op voorhand zullen worden bestemd voor welbepaalde doeleinden (“earmarking” van de inkomsten)?
 4. De mate waarin de VREG het beheer zal krijgen over de financiering van het Vlaamse beleid inzake rationeel energiegebruik, en het Vlaamse sociale energiebeleid?

De Raad vraagt dat zo snel mogelijk omtrent deze vragen duidelijkheid wordt verschafte, zodat hij op een deskundige manier hierover maatschappelijk advies kan uitbrengen.

3. Het systeem van groenewarmtecertificaten

- [16] **Groenewarmtecertificaten.** In het voorontwerp van decreet wordt voorzien dat groenewarmtecertificaten worden toegekend aan producenten van groene warmte die kunnen bewijzen dat zij deze geleverd hebben aan een warmteverbruiker, en kunnen aantonen dat de groene warmte is geproduceerd in het Vlaamse Gewest. Netbeheerders en houders van een leveringsvergunning zouden worden verplicht jaarlijks een bepaald aantal van deze groenewarmtecertificaten voor te leggen. De Raad heeft vragen bij de plaats en het nut van het systeem van groenewarmtecertificaten.

Wat de plaats van de regeling omtrent de groenewarmtecertificaten in dit decreet betreft, doet de Raad opmerken dat dit decreet zich specifiek ent op de aardgasmarkt, een markt dus die zich inlaat met de productie, aanlevering, distributie en verkoop van een fossiele – en dus niet hernieuwbare – grondstof. Groene warmte kan in principe enkel worden voortgebracht door verbranding van biomassa, biogas, ... energiebronnen die buiten het bestek van dit decreet vallen en niet via het aardgasnet worden verdeeld. Voor zover biogas (afkomstig van vergisting van organisch-biologisch materiaal) toch in het klassieke aardgasdistributienet kan worden bijgemengd, zou beter werk gemaakt worden van groenegascertificaten i.p.v. groenewarmtecertificaten (zie punt [17]). Het “groen gas” doet dan immers op dezelfde infrastructuur en markt beroep als het “gewone” aardgas.

Wat het nut van deze regeling betreft, kan getwijfeld worden of het stimuleren van de productie van groene warmte zonder de co-generatie van reeds door het elektriciteitsdecreet aangemoedigde groene stroom, wel zo te verkiezen is. Als het de bedoeling is groene WKK te stimuleren, dan kan dit beter in een politiek die WKK in het algemeen stimuleert, gezien het nog enorm potentieel aan WKK (ook buiten de groene stroom) en het belang ervan in een beleid gericht op een effectieve en betaalbare reductie van broeikasgassen. De MiNa-Raad herhaalt hier haar pleidooi tot de invoering van WKK-certificaten (zie punt [13] uit advies van 28 september 1999 over het elektriciteitsdecreet). Gedacht kan worden aan een gecombineerde doelstelling WKK + groene stroom met de specifieke minimumdoelstelling voor groene stroom die reeds in het elektriciteitsdecreet werd vastgelegd. Zonder zulke ondersteunende maatregelen zal in een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt het bestaande potentieel aan (vooral kleine en middelgrote) WKK-installaties

nooit worden ontwikkeld omdat de kostprijs van de stroom niet opweegt tegen de kostprijs van elektriciteit uit veelal reeds afgeschreven grootschalige elektriciteitscentrales¹⁶.

- [17] **Groenegascertificaten.** Zonder dat het mag leiden tot een inflatie van certificatenstelsystemen, meent de Raad dat het opportuun zou zijn om in voorliggend voorontwerp van aardgasdecreet de mogelijkheid te voorzien dat netbeheerders en houders van een leveringsvergunning verplicht worden een bepaald percentage van de door hen verkochte hoeveelheid gas, te betrekken uit een milieuvriendelijker gas dan aardgas. De Raad laat in het midden hoe dit gas kan worden benoemd: ecogas, groengas, ...

Dit wil de Raad expliciet in het decreet zien staan, daar bepaalde technologieën momenteel worden ontwikkeld ter “vergroening” van het traditionele aardgas (bv. door bijmenging met waterstof, biogas of mijngas). Indien deze technologieën op punt komen te staan, en indien zou blijken dat zij vanuit milieuoogpunt duidelijke baten opleveren, en vanuit veiligheidsoogpunt geen extra risico’s met zich meebrengen, zou het zeer nuttig zijn dat de Vlaamse regering reeds voorzien heeft dat een dergelijke verplichting kan opgelegd worden, om zo het systeem snel te kunnen invoeren via een uitvoeringsbesluit.

16) ECN (1999), Toekomst warmtekrachtkoppeling. Verkenning van de economische aantrekkelijkheid in een geliberaliseerde energiemarkt, ECN-C-99-086; 83 pp.

Bijlage 1: Vooropgestelde begrotingsfondsen in het Vlaamse energiebeleid

Benaming	Inkomsten	Uitgaven
Fonds Hernieuwbare Energiebronnen	<ol style="list-style-type: none"> 1. administratieve geldboetes n.a.v. niet genoeg voorleggen van groenestroomcertificaten door netbeheerders en houders van een leveringsvergunning 2. opbrengsten uit concessies voor energieprojecten die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen 	Bevordering energiebronnen
Energiefonds	<ol style="list-style-type: none"> 1. opbrengsten uit heffingen die decretaal aan het Energiefonds worden toegewezen 2. middelen voor de financiering van openbaredienstverplichtingen van de energiesector toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen 3. middelen voor de financiering van het sociale energiebeleid en het beleid inzake het rationeel energiegebruik van de Vlaamse regering toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. financiering van de levering 2. financiering van kosteloze distributie hebben 3. sociaal 4. beleid in Vlaams

Uitgaven**Rechtsbasis**

Bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen

Art. 23, §1 en art. 26 van het elektriciteitsdecreet

1. financiering van de openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders en de houders van een leveringsvergunning
2. financiering van netbeheerder voor wat betreft zijn kosteloze uitvoering van taken noodzakelijk voor de distributie van groene stroom (uitz. kosten die te maken hebben met aansluiting op het distributienet)
3. sociaal energiebeleid van de Vlaamse regering
4. beleid inzake rationeel energiegebruik van de Vlaamse regering

Art. 15, 20 van het elektriciteitsdecreet

Bijlage 2: De financiering van de openbaredienstverplichtingen in de verschillende stadia die het totstandkomen van het goedgekeurd elektriciteitsdecreet hebben voorafgegaan

1. Voorontwerp van decreet Minister Van Rompuy (8 juni 1999) (derde ° art. 13)

3° De Vlaamse regering kan, na advies van de reguleringsinstantie, een fonds oprichten, onder beheer van de reguleringsinstantie, dat:

- a) de volledige of een deel van de reële nettokost van de universele dienstverlening en openbare dienstverplichtingen bedoeld in 1° en 2° ten laste neemt, voor zover deze kost een onbillijke last zou vertegenwoordigen voor de ondernemingen die tot deze verplichtingen gehouden zijn;
- b) geheel of gedeeltelijk wordt gefinancierd door heffingen op alle of objectief bepaalde categorieën van energieverbruikers of marktoperatoren

In voorkomend geval wordt de berekening van de kosten en verliezen bedoeld in het eerste lid, 3° a), door elke betrokken onderneming gedaan overeenkomstig de door de reguleringsinstantie opgestelde methodologie en door deze laatste geverifieerd.

2. Voorontwerp van decreet Minister Stevaert (september 1999) (art. 13)

De Vlaamse regering zal, na advies van de reguleringsinstantie, een fonds oprichten, onder beheer van de reguleringsinstantie, dat:

- 1° de reële nettokosten van de openbare dienstverplichtingen bedoeld in art. 12, 1° en 2° en van de taken bedoeld in art. 8, §7 ten laste neemt, voor zover deze kosten een onbillijke last zouden vertegenwoordigen voor de ondernemingen die tot deze verplichtingen gehouden zijn;
- 2° geheel of gedeeltelijk wordt gefinancierd door heffingen op de elektriciteitsverbruikers.

In voorkomend geval wordt de berekening van de kosten en verliezen bedoeld in het eerste lid, 1°, door elke betrokken onderneming gedaan overeenkomstig de door de reguleringsinstantie opgestelde methodologie en door deze laatste geverifieerd.

3. Principieel goedgekeurd ontwerp van decreet (21 januari 2000) (art. 13)

idem zoals in 2.

4. Definitief goedgekeurd ontwerp van decreet (28 april 2000) (art. 20)

- §1. Er wordt een Energiefonds opgericht onder beheer van de reguleringsinstantie. Dit Energiefonds betreft een begrotingsfonds in de zin van artikel 45 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit.
- §2. Aan dit Energiefonds worden volgende inkomsten toegewezen:
- opbrengsten uit heffingen die decretaal expliciet aan het Energiefonds worden toegewezen;
 - middelen voor de financiering van openbaredienstverplichtingen van de energie-sector toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen;
 - middelen voor de financiering van het sociale energiebeleid en het beleid inzake het rationeel energiegebruik van de Vlaamse regering toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen.
- §3. De Vlaamse regering beschikt over de kredieten van het Energiefonds voor de financiering van de openbaredienstverplichtingen bedoeld in art. 19, de taken bedoeld in art. 15, haar sociale energiebeleid en haar beleid inzake het rationeel energiegebruik.

5. Door Vlaams Parlement goedgekeurd elektriciteitsdecreet (5 juli 2000) (art. 20)

- §1. Er wordt een Energiefonds opgericht onder beheer van de reguleringsinstantie. Dit Energiefonds betreft een begrotingsfonds in de zin van artikel 45 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991.
- §2. Aan dit Energiefonds worden volgende inkomsten toegewezen:
- opbrengsten uit heffingen die decretaal aan het Energiefonds worden toegewezen;
 - middelen voor de financiering van openbaredienstverplichtingen van de energie-sector toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen;
 - middelen voor de financiering van het sociale energiebeleid en het beleid inzake het rationeel energiegebruik van de Vlaamse regering toegewezen aan het Energiefonds uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen.
- §3. De Vlaamse regering beschikt over de kredieten van het Energiefonds voor de financiering van de openbaredienstverplichtingen bedoeld in art. 19, de taken bedoeld in art. 15, haar sociale energiebeleid en haar beleid inzake het rationeel energiegebruik.